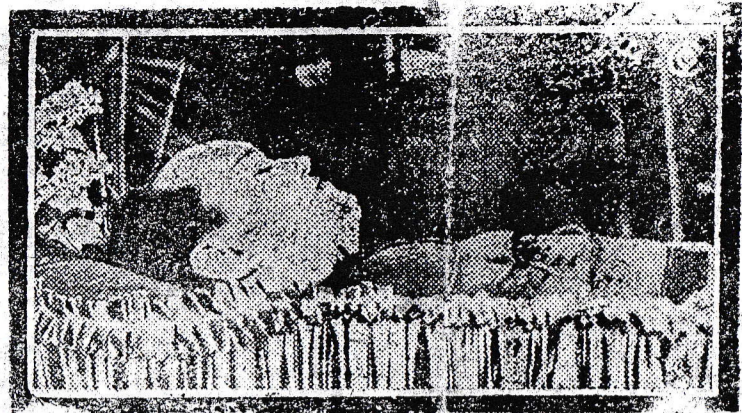

VKP(Б) нен Стәрлеbaş RK, RBK һәм Рајпрофсовет оргыны

iptaş V. V. Kujbınski taavutta

Sovetlarnың VII s'jezдында iptaş MOLOTOF dokladъ vujыnsa iptaş TAHIROF rece

Iptaşlar. SSR Sojuzъ Xalыq Komisarlarъ Sovetъ iptaş Molotof vezneң Sovetlar Sojuzының kommunistik partiä çitäkcelegendä, iptaş Stalin çitäkcelegendä nindi nыq alqа kitkän legen bik асыq һәм kiң itep kyrsätte.

Bөjek Oktäbr revolytsiäse, proletariat diktaturasy urыnnaştırыр, milli izely сылыгып өзep, yлгә хөкөм itelгән халыqlарның, şular есeндә ваşqırtларның jaңadan terelylәrenә qajät zur mömkinneklär асть.

Ваşqırtстан sotsialistik төzeleşтер өлкәсeндә zur уныşларqа ireşte. Industriälәşyneң ysye, хezmәтсән krәstian хуçалыqlарың kollektivläştiryuң nigezdә төgәllәnye, şыjny bularaq kulaklaryң veterу—Ваşqırtстанда хezmәт iälәrenең sotsial һәм kul'tura ysәşläre өсeң уыqы vaza барлыqqa kiterdelәр. Elektran sarizm koloniäse aldыңqъ respublikaqа әjlәnde. 4 jы есeндә promişlennostqa kapital keretyneң ysеşe 240 million sum tәşkil itә. I nce qınvayqа jarıy—urta хәlle krәstian хуçалыqlарның 80 protsenty kollektivläştiryldy. Хәzerge көндә Ваşqırtстанда 68 maşına—traktor stansasy бар, аларда 2400 traktor, 530 kombain eşli. Аның өстенә Ваşqırtстанда jөzlәгән sanda malсылыq һәм orлыqсылыq sovхозларъ бар. Бу sovхозларда менләгән sanda traktorlar һәм kombainnar eşlilәр. Promişlen postnyң jaңa тармаqlары төzeldelәр. көнсыqышта jaqılyq vazasy—İşembaj da nifet, marganes, xromit һәм kyp kenә vaşqa тармаqlар барлыqqa kiterdelәр. Краjның ekonomik ysеşe ni gezendә хezmәт iälәre massalarының material—kul'tura dәgәçәләre дә ysә. Partiä çitäkcelegе astında Ваşqırtстан kolхозсыларъ partiävez julbaşсы iptaş Stalinның bolşevistik kolхозлар, muı tormişş һәм kulturalь kolхозсылар турындаqъ direktivларың tormişqa ашыru julь vujыnsa qыzu адынар belән alqа varalar. Ваşqırtстанның sotsialistik qыtarында иген итәşş nыq kytәrelde. Dәvlät aldындаqъ иген jөklәмәse srogыnnan elek ytәde. 1933 nce jыlda Ваşqırtстан дäv ätkә 42 million pot иген tapşырqan ide, 1934 nce jыlda 61 million pot tapşырды.

Kolхозсылар, urtaca isәrlәgәндә 1933 jыlda һәр бер хуçалыqqa 15 sent ner orлыqы kulturalь алqannar ide, 1934-jыlda inde һәр бер хуçалыqqa 19 sentnerdan артыqыraq aldылар. Мо ның өстенә çәмәqәт qaramaqындаqъ jәşelcә vaqçalarыnnan һәм çimeş vaqçalarыnnan aqçalata doxod aldылар һәм yzlәrenең individual şulaj vq usad'va jaly хуçалыqlарыnnan da

doxod aldылар.

Ваşqırtстанда хezmәтсән massalarының politik активлыqъ zur ysте. Şәһәр халыqlарының sovetларың jaңadan sajlavда qatnaşularы 90 protsent, авыл халыqlарының 80 protsent tәşkil itә. Şulaj uq хатын—qызларның дә активлыqlары, аларның дävләт idarәse eşlärendә praktik qatnaşularы ysә. Хатын—qызлар авыл sovettларың cennary sostafында—30 protsent, rajon vaşqar ma komitetлары sostafында 32 protsent tәşkil itelәр. Хатын—qызlardan 98 avыл sovetyң predseatellәre 700 predseada tel urыnvasarlarы бар.

Formaşь jaqыnnan milli ectәlege jaqыnnan sotsialistik kultura ysә. Elek vaşqırtlar arasynda uqi—jaza velycelәр 3 protsent, urta uqi jortlarында tatar һәм vaşqırtlar 12 keşe, menгә jaqың çirkäv һәм macettәр, jөzlәгән missionerlar, bik азqына халыq jәşәгән punktlarda da qavaqlar—азсылыq millәtlәр arasyndaqъ „kultura“ şındыj ide. Бу „kulturalь“ мәдәni varvarlar, elekke „berdäm һәм vülenmәs Rosiä“ neң ruxani atalarы kertәlәр ide.

Iptaşlar! Xisap соrь есeндә Ваşqırtстанда qөmyuı vaşlanqыс uqi kertelde. Uрта һәм tulь bulmaqan urta мәktәplәrdә хәzerge көндә 45 meңnән артыq uquçылар uqi, аларның 18 protsenty vaşqırtlar. Pedagogik texnikumnarында 4 meң jәş ysmer uqi, аларның 39 protsenty vaşqırtlar 5 juqары мәktәp ojšтырыldы. Alarda 4 meңгә jaqың student uqi, бу studentlaryның 30 protsenty vaşqırtlar. Şuşь jыllar есeндә халыqlарың uqi—jaza velycelege 80 protsenttan артыqыraqqa kytәrelde. Мәktәplәр yz ana telendә stabilleşкән uqi kitapлары aldылар. Uqıtuçыларның kvaliffkatsiä-

lären kytәry vujыnsa zur eşlәр eşlände. Jөzlәgән isemdә gazetalar һәм zurnallar бар. Ваşqırt сәнәqәte ysә, distälәгән talantly xudoznlklar kytәrelde, Ваşqırt Akadimiä teatory ysте, Ваşqırt әdәbi tele барлыqqa kiterelde, şәһärlәrdә һәм авыл çirlәren дә jөzlәgән көterxanәләр, uqu eşläre, kiuplar ojšтырыldы. Eşce һәм kolхозсы tormişşna radio kiң kytәmdә kerde, 200 dән артыq kycmä, stan sionar kinolar vaşqırt хezmәт iälәren хezmәtlәnderelәр.

Iptaşlar! Bu qazanışlaryның vötenese дә Leninsel milli politika tantanasының bөjek Oktäberneң milli politika еlkәsендә, 1917—jыlda iqlan itelгән prinsiplary tantanasының асыq raslaqıçлары bulыр toralar.

Bezde әle çitәşsezleklär дә kyp qan ucastka bulыр sanala. Мәktәplәrenең, kultura ucredentälәrenең eşlärenең şıfaty tyvән.

Lәkin bez, Stalinсы Uzak Komitet һәм vezneң tuqan, bөjek ip. Stalin çitäkcelege astında, Sojuz хөкymәtenең çitäkcelek jardame belән, jaqың daqъ jыllar есeндә бу çitәşsezleklär neң vötenesen дә veterәçәgebezgә nыq ыsanavyz.

Jәşәsen vezneң sojekle ojrәtyce bez, vöten donja proletariatның һәм хezmәт iälәrenең julbaşсыы iptaş STALIN!

(Alqыşlar.)

„... bez төzeleşnen vöten eşlärenә belән çitäkcelek: İTER Rusiäse sotsialistik Rusiägә әjlәnde dip әjtә alavyz. (Kөcle dävamly alqыşlar).“

(Iptaş Molotof dokladыnnan)

Rәsemдә: SSR Sojuzъ Sovnar komь predsidele ip. V. M. MOLOTOF Sovetlarnың VII—s'jezдында хөкymәnen otcet dokla ly jasyj.

VKP(Б) Uzak Komitetъ plenumъ

1935-jының 1—fevralында VKP(Б) Uzak komitetының plenumъ bulыр ytte.

1. Plenum, VKP(Б) Uzak Komite ының politbiuroсь sostafына MIKOJAN һәм CUBAR iptaşlarne, ә politbiuro cленлыqына kandidatlar sostafына ZDANOF һәм ӘJXE iptaşlarne kertergә qәрar itә

2. Plenum VKP(Б) Uzak Komitetъ sekretariaty sostafына ip JEZOFPы kertergә qәрar itte:

3. Plenum ip. MOLOTOFqa VKP(Б) Uzak Komitetъ ismennән, Sovetlarnың VII—sjezдына SSR Sojuzъ konstitutsiäsendә tyvәndәge jynleştä qajber yzgәrtmäләр kirәkcege турында taqdim belән керyne tapşырqа qәрar itte:

a) tulьсыnsa tigez bulmaqan sajlavlarың tigez bulqan sajlavlar belән, kyp vaşqıçы bulqan sajlavlarың tur—turь, асыq sajlavlarың—javьq sajlavlar belән алыşтыru мәqñәsендә sajlav sistemasың taqында de mokratlaşтыru;

b) konstitutsiäne SSSR daqъ şıjny көclәrenең хәzerge nisvәte belән muafiq ity мәqñәsендә (sotsialistik industriä tudығыlu, kulaklaryң tar-mar ity, kolhoz strojының çınye, sovet çәмqätәnenә nigeze bularaq sotsialistik m'lekneң nыqы h. v.) konstitutsiäneң sotsial—ekonomik nigezlәren асыqlay.

İgen sьoqarın yz aqıyşına tapşırıc çimerə udar birergə

İgen taşu eşen vol'sevistik oյbştırgь, plannı sruğında ytərgə

İgen taşu planın özydə qəjeplelər qatı çəvarqə

Rajkom VKP(в) nın 1935 nce 1 fevralda bulqan viura utıyış, tər ke punktlardan igen sьoqaruda rajo-nıvıznın tıran özeklektə bulqanın ajter ytte.

Əlvətə, tərke punktlardan igen sьoqaruda xurlıqlıq özeklekne səvəbe—avıl soveti həm kolhoz rəislərenen bu eştə savotazlıq kursətylərenən kiler sьıty.

Şulaj uq, MTS direktorlarında bu eştə konkret çitəkcelek itmədelər.

Böten rajonıvızda tik „İrekle“ həm „Qızıl taq“ kolxozları qına yzlərenen plannarın ytədelər. „Sotsializm“, „Q-gölem“, „Jarış“ kolxozları plannarın ytəv aldnda toralər. Ə qıl-qan kolxozlar tıran özeklektə.

Məsələn: Fedor soveti „12 god. oktavra“ kolhozı 4679 sent. igen taşu planın ni varı 12 protsentqa qı-na ytəgən. MTS tarafından birləgən grafika hər ver brigadaqa, hər ver atqa çitkerelməgən. İgen taşuda jərgə-tiəş bulqan 86 atnıq tik 30-40 qına igen taşu eşendə fajdalanıla.

Kolhoz rəise Morozof tərke punkt-lardan igen sьoqaru eşendə vol'sevistik eş kursəty urnına savotazlıq kursətte. Kolhozçılar arasında „birləgən plan rejalin tygei“ digən partiə-qa qarşı agetatsiə alıp vərđ—bu eştə kolhozçılarnı dimoziliziradətər-

Valief, Allaqvət—Kucekkulof, B. Sьıtyrman—Kul'sarın həm Pokrovka—Patapoflar plannı ni varı 2% qə qı-na ytəp, igen taşu eşendə eşlekse-lik kursətlər. Bu eşne yz aqıyşına tapşırıp, tınlıqlıqqa birlədelər.

Fedor həm Stərləvəş MTS direktor-ları igen taşu eşe belən çitəkcelek itməvgənə tygel, xattə Fedor MTS sь kolxozlarqa kimetelgən plan birləp igen taşunı özərgə səvər bulə. Zagotzerno ambarlarında 60 meq sentnerqa jaqın igen klışçə(igen vete) belən zararlıqan, ləkin şunə qə ramastan zagotzerno modire ip. Zaxarof igen sьoqartı eşendə ver cara da kyrmı. Konkret-opirativ çitəkcelek itmi. Kolxozlarda, avıl sovetlərində bulmıylar, xattə yz rəvotniklərinin da eşen tikşererep qararıylar, alar eşleksezik kursətlər. Məsələn: Par-bukin igen taşuda çitəkcelek ity ur-nına eşu belən şoqellənə h. v.

Monđıj xəl'ər hic sьdar torıylıq tygel.

Kolxozlarda həm jalqızaqlarda bul-qan böten jaraqıy atların tərke pun-ktlardan igen sьoqaru eşənə mobilizir-larqa həm igen taşu planı hic syz-sez 15 nce martqa ytəlep vətərgə-tiəş.

RK VKP(в) viuroş, eştən bas tar-

fedorofka—janı rajon yzəge bulacaq.

başqırtstan ASSR rajonnarın jana celtəre turında
Böten Rusiə UB Komiteti prezidiumı qərarı

Böten Rusiə Yzək Başqarma Komiteti prizidiumı qərar itə:

Başqırtstan ASSR nın jana rajonnar sostafında raslarqa:

1 Əlşəj, 2—Asqın, 3—Blagovar, 4—Bozajaz, 5—Jərməkəj, 6—Jglin, 7—İleş, 8—Krasnokomski, 9—Qıjır-qazı, 10—Malajaz, 11—Tatıyış, 12—Feodorof, 13—Şaran, 14—Jumaqu-ça, 15—Qıvçəlil, 16—Arxangel, 17—Avırgazı, 18—Bajmaq, 19—Baqalı, 20—Baltac, 21—Bələvəj, 22—Belo-qataj, 23—Beloret, 24—Bişvıylək, 25—Bere, 26—Blagavşcen, 27—Byzdək, 28—Bo-raj, 29—Bərçən, 30—Dəvləkən, 31—Du-

an, 32—Dyrtejlə, 33—Zilajır, 34—ancura, 35—Qaltacı, 36—Qaralde, 37—Qırmısqalı, 38—Qıqı, 39—Kasno-Usoj, 40—Kıyğərçen, 41—Maqa, 42—Mələvez, 43—Məctelə, 44—Mişk, 45—Mişkə, 46—Nuriman, 47—Stərk-baş, 48—Stərlətamaq, 49—Toperi, 50—Tıjmazı, 51—Ucalı, 52—Ufı, 53—Xəjvılla, 54—Caqmaqoş, 55—Cimə, 56—Janavı.

Böten Rusiə Yzək Başqarma Komiteti predsedatele: Kalinin.

Böten Rusiə Yzək Başqarma Komiteti sekretarı: Kiseljof.

Məskəv, Kriml. 21. oınvar 35-jı

„Jadkar“ jazıq cəcygə xəzerlekne özə

„Jadkar“ kolhozı (Qoralacıq s.) jazıq cəcygə xəzerlekne çinəjətcel rəvestə özə. Kolhozda vatıq qorallar (səvan, tırma, cəcke h. v.) kyp, ləkin ələ remont başlanmağan. Timerlek həm kolhozda timercelər bulsada ələ timerlək acılmağan. Kolhoz rəise qə z ə j r o f „vaqıt var ələ ölgərəröz“ di.

Qamıt, pastromka, valyk, h. v. vətənə qatıqlıq dıstək bərlər.

İsməqilof jazıq cəcygə xəzerlektə eşlekse- lek kursəte

„Aq tyvə“ kolhozı (Buzat soveti) jazıq cəcygə xəzerlekne xurlıqlıq rəvestə özə. Ələ avıl xıçalıqlıq maşınalər remontlavqa başlanmağan. Jazıq cəcygə kirəklə sbrujlar tətətəlmi. Kolhoz rəise İsməqilof jazıq cəcygə xəzerlektə eşleksezik kursəte. Şuş kəngə qədar remontqa başlanmağan İsməqilof.

ytəlgən, ə kolhoz rəise Katanin bu eştə savotazlıq kursəte, eckelek belən şoqıllənə. Atların torıyş ciktən tış nəcər—kypcelek atlar avrıj.

Rajofka s o v e t ı „P-oktavra“ kolhoz rəise Efrimof ta plannı ni varı 20 pr-tqa qına ytəp, xurlıqlıq eşde, atlar igen taşu eşendə fajdalanımlı, grafikalar ajrım brigadılarqa çitkerelməgən.

Jalqızaq xıçalıqlar sektorında igen taşu planın ytəv taqında nəcər qıraq tora. Bıgerəktə: Alyşkin soveti—Burkin, Sarajsa—Timrəjef, Qalqas—

var birləde həm əgərdə kiləcəktə eşleksezik kursəte ikən, partiə safından sьoqarıylar, xəkemgə birləcəge turında iskərtıldı.

„K-paxar“ kolhozı rəise Axriminko qa igen taşu planın eşgənə eşen vigovor birləde. Həm Fedor soveti rəise Ivanofqa iskərtı jasalıdı.

Rajonıvızın böten partiə oյbştımarı, avıl sovetlər həm kolxozlar RK VKP(в) nın bu qərarından savaq alıyqda, həm eşləren qajıtdan qorıp, tərke punktlardan igen sьoqaru planın sruğında ytəv eşen vol'sevistik kərəşərgə tiəşlər.

7 vıə qoıyn saldı tikşer rep jəryce juq

„Qızıl carlaq“ kolhozında (Allaqvat s.) atların torıyşlar nəcər. Atların yrcety həm saqlav caralar kyrelmi. Kolxoz atların ciktən tış nəcər qarıl-lar. Bıvaz vıələr ajrım qujılmağan, nətiçədə 7 vıə qoıyn saldı 2 at ju-qaldı, kolhoz rəise Tuktarıf ta, kol-xozdaqı vet sanıtarlar bu eşne tikşerptə qaramadılar. Bu eştə qəjeple-ğərgə cara kyrelməde.

Bu eştə tikşer organnarın qatnaşılqın, həm atlarqa jırtıqlarca, qarap vıələrne qoıyn saldırdı. Qəjeplelər gə cara kyrelven sorıyız.

„q. qələm“

Ferma vovavlar avı rıylar, vet—sanıtar İ- xaqof jərdəm itmi.

„Qızıl taq“ kolhozında vıjıl vovavlar kantraktovajıt itelep MTF oյb-tyrlıqan idə. Vovavlarqa jaxş tərbiv bulmav arqasında, vovavlar arasındə avıru taraldı. Xəzer 5 vovav jıqıy-ıly avıru belən avrıylar. Bu turında vet—sanıtar ip. İxəqofqa ver nıccə tapqır mərəçəqət itşəktə ul kilepte əjlənmi—jərdəm itmi.

Rajon vet—vrasnıy bu eştə aş-ıqlıq cara kyryen, ferma malların davalavda bezgə jərdəm ityen sorıyız.

Ural qız, Moqamaj.

Udarnik Əxmətşə vavajdan urnək alıyız

„Jana İbrahim“ kolhozı (Stərləvəş s.) aqzası Jaqırov Əxmətşə vavaj—ul 65 jəşlek qart. Kolhozda udarnıj eşləve, xəkimət vıurcların naməşlı ytəve belən, ul „Jana İbrahim“ kol-xozında qına tygel, vəlki Stərləvəş soveti kıləməndə in aldınqı udarçılardan sanala.

Ul yzegenə udarçı tygel, vəlki böten qıləse udarçılar. Əxmətşə vavaj yze kolhozda 400 xezmət kəne, anıq 14 jəşlek ulı 180, ə böten qıl-ıləse belən ul 750 xezmət kəne eş-ləgənnər.

1934 jıyq doxod vıly vaqıtında ul, orıyq kıluraların 210 rot, 60 pottan artıq tamır azyqlar (cə-gender, kışer, kəvestə h. v.) aldı.

Qımer vıjılta jəqirlek belən kəp kyrgən, Oktəber revolytşəsənə qə-dər bajlarqa eşləp mañqaj tıren tyk

kən Əxmətşə vavaj:

—Min mındıj mıl dıxod alı tu-ğında ujləpta qaramağan idem tik kolhoz, kolhozda udarçılıq belən eşləy arqasında min xəllə tormışqa ajaq vıastım“—di. Həm kolhoz aq-zaların udarçılıq belən eşlərgə, kol-xoz milken kyz qarası kvək saqlar qa dimli.

Əxmətşə vavaj yzenə təkşən xə-kımət vıurcların, a-x nalugı, stroxo vka, yz ara salım, zajom, h. v., it, maj tapşır jəkləməsen vaqıtın-an elek tulıyışca ytəde.

Böten kolhozçılarda Əxmətşə va-vajdan urnək alıyqda, kolhozda cın udarçılıq belən eşlərgə, xəkimət vıurcların naməş belən ytərgə tiəş-lər.

NIQIMƏTYLLIN.

Ferma sarıqlar qırq nıç astında Rajon vrasnıy jərdəmen təlap itəvez

„İşəncurin“ kolhozı (B-сьырман s.) sarıqlıq fermasında sarıqların tərbivləv eşe ciktən tış nəcər qujıl-ıqan. Sarıq avzarı tazartımlı—rıçı-raq xəldə. Sarıqlar tıres eşendə ja-talar. Nətiçədə böten sarıqlar qor-sanıq avrıy belən avrıylar. Bu avrı-dan kuptən tygel ver sarıq yldə.

Sarıqların tormışın jaxşırıtı, alar nı davalavqa kolhoz idarəse də, fer-ma mədiredə ver tərledə cara kyrm-lər. Monđıj xəl sarıqların jazmı-şın qırq nıç astında qaldıra.

Rajon vrasnıy aşıqlıq jərdəm ite-ven həm qəjeplelərgə cara kyrylne təlap itəvez.

Tıgr.

Səjəsi uquqa jəreməv ce Petrof aqzalıqtan kandidatlıqqa kycerel de

Şuş jılın 2 revralında vılyp y kən RK VLKSM nın viuro utıyış rajon yzəgendəge komsomolların səjəsi uqu qa jərəşe həm uquınqı va-ğış turında komsoorganizator lar-nın infarmotşıləren tınladı.

Səjəsi uquqa qatnaşmav, yzenen poitık vələmən kyterərgə teləməve eşen komsomol aqzası Petrof (Raj-prokuratura sekretarı) komsomol aq-zalıqtan kandidat itep kycerelde.

Böten komsoorganizatorlarqa, əgər də alar kiləcəktə səjəsi uquın eşə-lər ikən, alarqa tişlə cara kyreləcə-ge turında xəterlərenə tēşerep ytēl-de.